

MAGYAR ENERGETIKAI TÁRSASÁG (MET alapításának 25. évfordulója,
első nap: 2016. szept. 21. 14–17 óra) **KETTŐS JUBILEUMI RENDEZVÉNY**

Helyszín: **1028 Budapest, II. ker. (Pesthidegkút), Templom u. 2-10.,
Klebelsberg Kultúrkúria**

Időpont: **2016. szeptember 21–22.**

**Kárpát-medencei Magyar Energetikai Szakemberek XX. Szimpóziuma
illetve MESZ 2016.** (második nap: 2016. szeptember 22. 09:00–18:00)

Szervező: Magyar Energetikai Társaság

Társszervezők: Energiagazdálkodási Tudományos Egyesület (ETE),
Magyar Elektrotechnikai Egyesület (MEE), Magyar Mérnöki Kamara (MMK), Rákóczi
Szövetség, Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság (EMT)

„BOLYAI” SZEKCIÓ

Levezető elnök: *Váncza József – MET Választmány*

Komlós Ferenc, okl. gépészmérnök (14:45–15:05):

Miért időszerű hazánkban a hőszivattyú?...

E-mail: komlosf@pr.hu

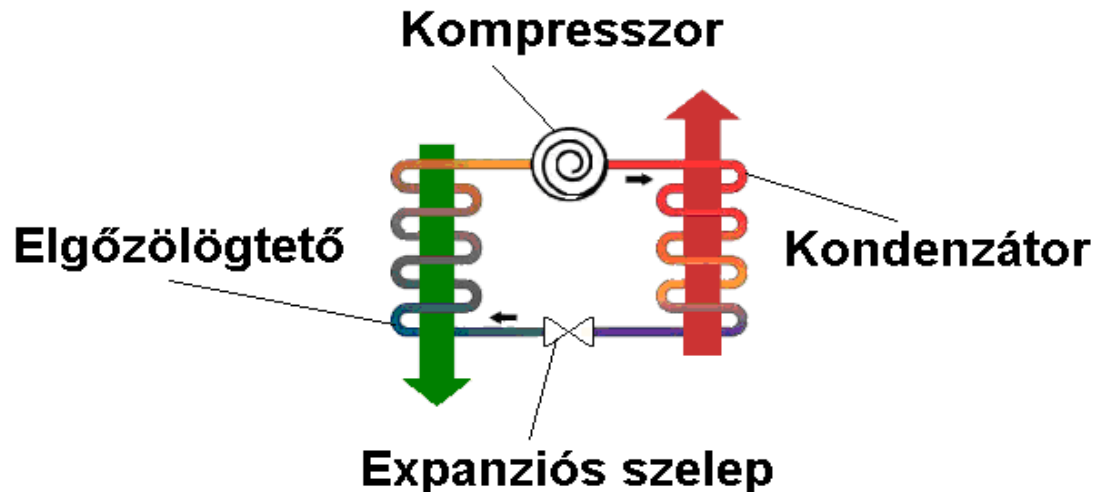
Honlap: www.komlosferenc.info

Mottó

„A technológia gyorsabban fejlődik,
mint amilyen gyorsan az emberek
alkalmazkodni tudnak az új gondolatokhoz.”

Teller Ede (1908–2003)

Forrás: Hargittai Balázs – Hargittai István: A marslakók bölcsessége (182. old.). Akadémiai Kiadó, 2016.

**A legegyszerűbb
hőszivattyú
főbb részei**

Bevezetés

A hőszivattyúzás világszerte elismerten energetikailag az egyik leghatékonyabb fűtési-hűtési technológia, így az energiatakarékosság, a helyi légszennyezés-csökkentés és a környezeti károsanyag-kibocsátás csökkentésének döntő eleme.

A hőszivattyú szerepe az energiahatékonyság növelésében

VÉGENERGIA-FELHASZNÁLÁS				
1. Hő	2. Villamos	3. Tüzelőanyag	4. Üzemanyag	
HATÉKONYSÁGNÖVEELÉS				
1. Hatásfokjavítás		2. Kapcsolt energiatermelés		3. Hőszivattyú
PRIMERENERGIA-FELHASZNÁLÁS				
1. Földgáz	2. Kőolaj	3. Szén	4. Atom	5. Megújuló energiahordozók

Melyek azok a főbb kérdések, amelyekre szeretnék előadásomban választ keresni?

- Miért és milyen feladatra használjunk hőszivattyút az építményekhez és egyéb ipari technológiákhoz?
- Kazán vagy hőszivattyú? Milyen berendezéseket helyettesít a hőszivattyú?
- A foglalkoztatást milyen mértékben segíti? Milyen kapcsolat van a munkahelyek létrehozása és az állami hőszivattyúipar megteremtése között?
- Miért aktuális az energiaforrás-váltás?
- Hogyan ösztönözhető változó fogyasztói tarifával a villamos energia tárolása?
- Hogyan csökkenthető országunk energiainportja?
- Mit kell tenniük, hogy energiapolitikánkban a hőszivattyús témakör a megfelelő helyre kerülhessen?

Miért és milyen feladatra használjunk hőszivattyút az építményekhez és egyéb ipari technológiákhoz? (1/2)

A hőszivattyúk használata az épületgépészetben (fűtés – hmv – hűtés) egyre nagyobb szerepet kap. *Például:*

- meglévő állami, önkormányzati és vállalkozások épületeinél;
- kórházak és társasházak energetikai felújításánál;
- kastélyok és műemléki épületek felújításánál;
- távfűtésnél;
- növényházak hőszivattyús fűtésénél/hűtésénél;
- csurgalék- és hévíz hasznosításánál;
- fürdőknél és uszodáknál;
- új és meglévő bérlakásoknál (szociális épületeknél);

Miért és milyen feladatra használjunk hőszivattyút az építményekhez és egyéb ipari technológiákhoz? (2/2)

A hőszivattyúk használata az épületgépészetben (fűtés – hmv – hűtés) egyre nagyobb szerepet kap (*a példák folytatása a teljesség igénye nélkül*):

- szabadidő-, sportlétesítményeknél és egyéb kommunális létesítményeknél (pl. ivóvíztisztító és szennyvíztelepeken);
- passzívházaknál;
- a közel nulla energiaigényű épületeknél (EU-direktíva);
- aktívházaknál (fejlődési irány);
- a fűtési és hűtési igény magyarországi fejlődése (az igényes köz- és ipari épületekben általánossá vált a klimatizálás).

Kazán vagy hőszivattyú? (1/3)

Műszaki és gazdasági elemzés

A hőszivattyús fűtés olcsóbb, mint az olaj- vagy a gázfűtés, és megtérülési ideje rövid, ha az adott energetikai beruházást a teljes életciklusra vetítjük.

Az energetikai célú beruházások a csökkenő betétkamatszintek miatt befektetésnek tekinthetők!

LCOE (levelized cost of energy) [Ft / kW h]: különböző technológiák összehasonlítására vonatkozó fajlagos költség (pénzügyi adat) számítási képlete:

$$LCOE = \frac{I_0}{E_t \cdot \sum_{t=1}^n \frac{1}{(1+r)^t}} + \frac{M_t}{E_t} + \frac{F_t}{E_t}$$

Kazán vagy hőszivattyú? (2/3)

ahol

I_0 : a beruházási költség a 0-ik évben;

M_t : karbantartási és üzemeltetési költség a t -ik évben
(állandó érték);

F_t : üzemanyag költség a t -ik évben (állandó érték);

E_t : a megtermelt energia a t -ik évben;

n : élettartam;

r : diszkonttényező.

Vegyünk egy példát, amelynek főbb műszaki adatai az alábbiak:

300 m²-es családi ház, jó hőszigeteléssel, a fűtési teljesítményigény 15 kW.

A képlet felhasználásával készült a következő táblázat, amely összehasonlítást szemléltet a családi ház fűtési, hűtési és hmv-készítési feladata esetében.

Kazán vagy hőszivattyú? (3/3) Forrás: Geowatt Kft.

	Kondenzációs kombi földgázkazán (fűtés – használati meleg víz) + split klíma	Szondás, növelt hőmérsékletű (65 °C) hőszivattyú (fűtés + aktív hűtés + használati meleg víz)
Bruttó beruházási költség	2 650 000 Ft	4 853 900 Ft
Élettartam	15 év	25 év
Diszkonttényező	5%	5%
Karbantartási költség	79 500 Ft	48 539 Ft
Éves felhasznált energia mennyisége	4160 Nm ³	7627 kWh
Felhasznált energia egységára	134 Ft/Nm ³	31 Ft/kWh
Átlagos kazán: η illetve hőszivattyúzásnál: SPF	96%	4,5 kWh/kWh
Fűtőérték	9,44 kWh/Nm ³	-
Fűtési átlaghőmérséklet	60 °C	60 °C
Fűtési hőlépcső	70/50 °C	63/57 °C
Hűtési hőlépcső	7/12 °C	7/12 °C
Éves megtermelt energia mennyisége	37 700 kWh/év	34 322 kWh/év
A teljes élettartam alatt megtermelt energia egységára (LCOE)	23,67 Ft/kWh	18,34 Ft/kWh
LCOE részletezve:		
? beruházási költségre vetítve	6,77 Ft/kWh	10,03 Ft/kWh
? üzemeltetési költségre vetítve	2,11 Ft/kWh	1,41 Ft/kWh
? felhasznált energiára vetítve	14,79 Ft/kWh	6,89 Ft/kWh

Milyen berendezéseket helyettesít a hőszivattyú?

Összefoglalva:

- Bármelyik fosszilis energiával működő háztartási és ipari fűtőberendezést.
- A legújabb (használati mintaoltalommal védett magyar termék-) fejlesztéssel: magas hőmérsékletű ipari fűtő- és klímaberendezéseket, az elfolyó termálvíz vagy a hulladékhő hasznosításával.

A foglalkoztatást milyen mértékben segíti? Milyen kapcsolat van a munkahelyek létrehozása és az állami hőszivattyúipar megteremtése között? (1/2)

- Várhatóan az autóiparunkhoz hasonlítható fejlődést érhet el hosszútávon azonos idő alatt a foglalkoztatásban, különös tekintettel az épületállományunk energiahatékonyságára, a különféle hőszivattyúk gyártására és beépítésére.
- A japán SUZUKI céghez hasonlóan a szintén japán DAIKIN céget kellene előnyös feltételekkel hazánkba hívni. Ezt jelentősen elősegítené az állami hőszivattyúiparunk kormány szinten való célkitűzése.

A foglalkoztatást milyen mértékben segíti? Milyen kapcsolat van a munkahelyek létrehozása és az állami hőszivattyúipar megteremtése között? (2/2)

A foglalkoztatásnál figyelembe kell venni a hőszivattyúkhöz szükséges anyagok beszerzéséhez, a szállításhoz, szervezéshez, raktározáshoz, összeszereléshez, alkatrészgyártáshoz, a rendszerek tervezéséhez, kivitelezéséhez és karbantartásához szükséges munkaórákat. *Forrás: Geowatt Kft.*

A fentiek alapján:

- A munkaórák száma egy 10 kW-os rendszerhez: 1500 h;
- Évi 75 MW hőszivattyús teljesítményt példaként felvéve, a beépítéséhez ennek megfelelően:

$$750\,000\text{ kW} / 10\text{ kW} \times 1500\text{ h} = 11\,250\,000\text{ h} ;$$

- Egy fő éves munkaóráinak száma: 1760 h ;
- Az éves foglalkoztatottak száma: 6392 fő.

Miért aktuális az energiaforrás-váltás?

Időszerű ezzel a gonddal foglalkozni, mert szomorú csúcsra emelkedett 2014-ben Magyarország energiafüggősége, a felhasznált energiahordozók 61,1 százaléka külföldi forrásból származott (*Eurostat*). Ugyanakkor gazdaságunk, Kormányunk jogos igénye alapján energiagazdaságunk fejlődés előtt áll, amelyhez több energiára lesz szükség.

Az iparfejlesztés, beleértve a hőszivattyúipar kérdését is, napjainkban már nem érinthetetlen tabukérdés.

A villamos hajtású hőszivattyú a jövőbe tekintve is biztonságos megoldás, mert lehetővé teszi az épületek (építmények) hatékony fűtését, hűtését és használatimelegvíz-ellátását, bármilyen forrásból származzék is a villamos energia.

Tehát villamos hőszivattyúval hőenergiát tudunk előállítani, amely nagy részben megújuló energiaforrás!

A Kormány egyik fő gondja az adósságráta leszorítása. Ezt többek között energiafüggőségünk csökkentésével, az export és a GDP növelésével lehet elérni.

Hogyan ösztönözhető változó fogyasztói tarifával a villamos energia tárolása?

Az előírt hálózati frekvencia túréstartományon belüli tartása a villamosenergia-szolgáltatásnak egyik legfontosabb minőségi követelménye. Az alaperőműveknél nagyobb fajlagos költségen termelő erőművek, nevezetesen az ún. menetrendtartó erőművek, a csúcserőművek és tartalékerőművek a fogyasztói teljesítményigényekhez illeszkednek, biztosítják a mindenkori teljesítmény-egyensúlyt.

Ezeknek a nagyobb fajlagos költségen termelő erőműveknek a teljesítményét csökkenteni lehet, ha a hőszivattyúk darabszáma és összteljesítménye megnőne.

Az energiatakarékosság a leghatékonyabban pénzügyi eszközökkel szabályozható, ezért dinamikus tarifarendszer bevezetésével ösztönözni lehet a hőszivattyús csúcstechnika elterjesztését hagyományos technológiával készült épületeknél.

Hogyan csökkenthető országunk energiainportja?

- A megújuló energiaforrásokat (föld, víz, levegő) és a hulladékhőt fokozatosan növekvő mértékben felhasználó villamos hajtású hőszivattyús rendszerek elterjedése a fűtés (a földgáztüzelésű kazánok kiváltása) és az egyre növekvő hűtési igények miatt energiahatékonyságunkat növeli (*részletesebben lásd az irodalomban*).

A paradigmaváltást megfelelően magas szintű döntéssel az újraiparosításunk során meg kell hozni.

- Az atomerőmű szükséges (gazdaságos és biztonságos), a villamos energia pedig továbbra is az eljövendők energiahordozója, és erre megfelelő szintű döntésünk van.

Mit kell tenniük, hogy energiapolitikánkban a hőszivattyús témakör a megfelelő helyre kerülhessen?

A konkrét beruházásokat a teljes életciklusra kell megvizsgálni, és a hőszivattyús beruházást pénzügyi befektetésként kezeljük!

A hőszivattyús technológiát a médiumok (pl. az új M5 csatorna) minden tőlük jogosan elvárt módon szerepeltessék, és ezt a munkát Mi és a kapcsolódó szakterületek szakemberei jobban segítsük (energiahatékonyság és a hozzáadott érték növelése)!

El kell érni, hogy a kutatási témák között, az oktatás különböző szintjein jelentősen többet és magasabb színvonalon (pl. doktori fokozatok elnyerésénél, szerepeljen ez a csúcstechnológia, amely nemzeti hőszivattyúiparunk megteremtésének célja.

Összefoglalás

- A villamos hajtású hőszivattyú a jövőbe tekintve is biztonságos, innovatív megoldás, mert lehetővé teszi az építmények hatékony fűtését, hűtését és hmv-ellátását, bármilyen forrásból is származzék a villamos energia!
- Itt az időszerű alkalom: indokolt megteremteni Magyarországon a nemzeti illetve az állami hőszivattyúipart, mert ezáltal hazánk gazdasági sebezhetősége csökkenthető!

Záró gondolatok

„Megérett a világ, és megérett Magyarország is a hőszivattyú széleskörű alkalmazására. (...) ... vegyük tudomásul, hogy a hőszivattyúk a környezet eddig értéktelennek tartott, ingyenes és kimeríthetetlen – tehát megújuló – termikus energiakészletét hasznosítják. Mint ilyenek, a XXI. század mindennapjainak gépei.”

Prof. Dr. Jászay Tamás (1929–2014)

„Az energetika fejlesztése nemzeti érdek, és ezt csak akkor érhetjük el, ha maradéktalanul érvényesül az energetikusok értelmiségi felelőssége.”

Prof. Dr. Büki Gergely (1932–2015)

Köszönetnyilvánítás, irodalom

Tisztelettel és hálásan megköszönöm a MET Szervező Bizottságának, hogy egymás után immár a harmadik alkalommal előadást tarthattam ezen a kiemelt szakmai rendezvényen (Kárpát-medencei Magyar Energetikai Szakemberek XVIII., XIX. és XX. Szimpóziuma, illetve rövidítve MESZ 2014, MESZ 2015 és MESZ 2016)!

- *Komlós Ferenc: A nemzeti hőszivattyúipar megteremtése a jövő egyik lehetősége*

Polgári Szemle, 11. évf., 2015/1-3. szám, 412–429. oldal.

Online kiadás: http://www.polgariszemle.hu/?view=v_article&ID=684

A fenti tanulmányból rövidítve két rész:

- Elektrotechnika, 108. évf. 2015/3. szám, 9–11. oldal;
- Elektrotechnika, 108. évf. 2015/4. szám, 10–12. oldal.

Fenti tanulmány rövidítve, egy-egy szakcikkben:

- Magyar Épületgépészet, LXIV. évf. 2015/4. szám, 13–16. oldal;
- Mérnök Újság, XXII. évf. 6. szám, 2015. június, 20–21. oldal; (Teremtsük meg a hőszivattyúipart!)
- Energiagazdálkodás, 56. évf. 2015. 3–4. szám, 36–37. oldal.
- Zöld Ipari Magazin (ZIP Magazin), V. évfolyam 10. szám, 2015. december, 32–33. oldal (A hazai hőszivattyúipar a jövő egyik lehetősége).

- ***Köszönöm megtisztelő figyelmüket!***